

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Спеціальні види впорядкування лісів»

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність **205 – «Лісове господарство»**
Освітня програма «Лісове господарство»
Рік навчання 2, семестр 3
Форма навчання денна / заочна
Кількість кредитів ЄКТС 5,0
Мова викладання українська

Матушевич Любов Миколаївна,
докт. с.-г. наук, доцент
кафедра таксації лісу та лісового менеджменту
корп. 1а, кім. 4
ел. пошта – matushevych@nubip.edu.ua

Лектор дисципліни	Контактна інформація лектора (e-mail)
URL ЕНК на навчальному порталі НУБІП України	СВВЛ: https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2593

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна сприяє підготовці кваліфікованих фахівців лісового профілю яка забезпечує отримання відповідного обсягу теоретичних знань, необхідних для підготовки високопрофесійного спеціаліста-лісовпорядника, здатного відразу включитися у роботу в об'єднанні «Укрдержліспроєкт» та інших виробничих та наукових установах відповідного профілю. Набуттю вмінь на сучасному рівні висвітлювати теоретичні й практичні питання лісовпорядкування, пов'язані зі специфікою впорядкування мисливських угідь, рекреаційних, заповідних та захисних, а також гірських та радіаційно забруднених лісів, розміром лісокористування, організацією лісовпорядної діяльності, а також проектуванням господарських заходів.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі лісового, мисливського та садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
- ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень

ПРН 4. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані;

ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності

ПРН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

ПРН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.

ПРН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов;

ПРН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

ПРН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання освітньої програми:

Полягають у набутті знань з питань специфіки впорядкування рекреаційних, захисних, заповідних та гірських лісів, мисливських господарств, національних парків, садово-паркових об'єктів, міських лісів тощо, а також проектуванні лісгосподарських заходів, направлених на забезпечення раціонального, безперервного та невиснажливого користування лісом, підвищення продуктивності лісів, відтворення, охорону та захист лісів.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійні)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
3 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Загальні поняття про спеціальні види впорядкування лісів.	2/2/6	Знати види лісовпорядних робіт, систему заходів з лісоінвентаризації та організації лісового господарства, поняття про спеціальні види впорядкування лісів, їх класифікацію та характеристику.	Здача практичної роботи з подеревної та лінійної таксації зелених насаджень (в.т.ч. velearn).	8

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 2. Особливості таксації лісів рекреаційного призначення.	2/-/8	Знати основи таксації та впорядкування рекреаційно-оздоровчих лісів, типи лісопаркових ландшафтів та основні ландшафтні показники, які визначаються для рекреаційних насаджень.	Виконання самостійної роботи з побудови інвентаризаційного плану об'єкта зеленого господарства (в. т.ч. velearn).	10
Тема 3. Особливості таксації міських зелених насаджень та природно-заповідних лісів.	2/2/8	Знати особливості таксації міських зелених насаджень (парків, скверів, вуличних посадок тощо) та природно-заповідних лісів. Вміти визначати якісний стан, санітарно-гігієнічну оцінку та екологічну оцінку зелених насаджень та природно-заповідних лісів.	Здача практичної роботи з визначення ландшафтних показників рекреаційних ділянок (в. т.ч. velearn).	8
Тема 4. Особливості впорядкування лісів рекреаційного призначення	4/-/7	Знати організацію та камеральні роботи впорядкування міських зелених насаджень. Аналізувати рекреаційне навантаження, природну стійкість лісових насаджень, відвідуваність природних комплексів та їх вмістимість. Застосовувати функціональне зонування території лісопарків для проектування господарських заходів.	Виконання самостійної роботи з побудови схеми естетичної оцінки виділів (в.т.ч. velearn).	5
Тема 5. Лісові заповідні території України та особливості їх впорядкування	2/2/7	Знати класифікацію природоохоронних територій. Вміти характеризувати категорії природо-заповідних територій. Виконувати впорядкування природо-заповідних територій на основі ґрунтово-типологічного впорядкування.	Здача практичної роботи зі складання ландшафтно-рекреаційного опису кварталів та визначення біомаси ярусів насаджень (в.т.ч. velearn).	8
Тема 6. Теорія нормального лісу як теоретична основа підвищення продуктивності лісів	2/2/7	Знати поняття про нормальний ліс, оптимальні насадження. Аналізувати показники з метою підвищення продуктивності лісів.	Здача практичної роботи з функціонального зонування території лісопарку (в. т.ч. velearn).	8
Тема 7. Особливості впорядкування гірських лісів та радіаційно-забруднених територій	2/2/7	Знати особливості впорядкування гірських лісів та радіаційно-забруднених територій та практично вміти їх застосовувати.	Здача практичної роботи з розрахунку потенційної продуктивності лісових земель окремого лісогосподарського підприємства (в. т.ч. velearn). Написання тестів з Модуля 1 (в. т.ч. velearn).	8 45
Модуль 2				
Тема 8. Таксація мисливських угідь та захисних насаджень	2/2/10	Знати загальні положення таксації, організацію та інвентаризацію мисливських угідь. Загальну характеристику захисних лісів АПК України та особливості проведення лісотаксаційних робіт у них.	Здача практичної роботи зі складання схеми та відомості ділянок віднесених та переведених до захисної смуги (в. т.ч. velearn).	8

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 9. Агролісо-меліоративне впорядкування захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарських підприємств	2/2/10	Знати загальні поняття про землевпорядкування, особливості лісомеліоративного обстеження насаджень. Вміти проектувати господарські заходи у захисних лісових насадженнях.	Здача практичної роботи зі складання відомості та плану типології і бонітування мисливських угідь (в. т.ч. velearn).	12
Тема 10. Організація й управління мисливським господарством, облік мисливської фауни	2/2/10	Знати загальні положення організації території мисливського господарства, охорону мисливської фауни. Визначати об'єми і застосовувати методи обліку мисливської фауни.	Здача практичної роботи з визначення середнього бонітету та розрахунку оптимальної ємкості угідь мисливського господарства за основними видами диких тварин (в. т.ч. velearn).	9
Тема 11. Типологія, бонітування, оптимальна ємкість мисливських угідь. Проектні роботи у мисливських господарствах.	4/2/10	Знати класифікацію типів мисливських угідь, бонітування мисливських виділів. Аналізувати ємкість мисливських угідь та пропускну можливість господарства. Знати поняття про біотехнічні заходи, їх класифікацію, біотехнічні споруди. Планувати підгодівлю диких тварин і птахів.	Здача практичної роботи з планування мисливсько-господарських заходів (в. т.ч. velearn). Виконання самостійної роботи з розрахунку середніх показників ландшафтної оцінки для лісових земель (в. т.ч. velearn).	8 5
Тема 12. Сучасний стан впорядкування і обліку лісів в Україні та світі.	4/2/10	Знати структуру бази даних «Український лісопроект», рух інформації під час виготовлення планово-картографічних та таксаційних матеріалів для лісовпорядкування. Використовувати актуалізацію таксаційної характеристики виділів для функціонування фонду нормативно-довідкової інформації. Знати організацію лісовпорядної служби України. Володіти інформацією про стан лісовпорядкування у провідних країнах світу.	Здача практичної роботи з розрахунку динаміки таксаційних показників модальних деревостанів (в. т.ч. velearn). Виконання самостійної роботи з розрахунку коефіцієнта водорегулювання (КВ) деревостанів (в. т.ч. velearn). Написання тестів з Модуля 2 (в. т.ч. velearn).	8 5 45
Всього за 3 семестр				70
Іспит				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт, заліків та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу та не мати повторів.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові:

1. Каганяк Ю. Й., Строчинський А. А., Горошко М. П. Лісопарковпорядкування : навчальний посібник. Львів. «Тріада плюс», 2009. 360 с.
2. Каганяк Ю. Й., Горошко М. П., Король М. М., Часковський О. Г. Інвентаризація садово-паркових об'єктів : навчальний посібник. Львів : Вид-во «Камула», 2014. 220 с.
3. Миронюк В. В., Свинчук В. А. Білоус А. М., Василюшин Р. Д. Лісова таксація : навчальний посібник. Київ. НУБіП України, 2019. 220 с.
4. Гірс О.А., Новак Б.І., Кашпор С.М. Лісовпорядкування : підручник. Київ: Фітосоціоцентр, 2013. 435 с.
5. Лісовий кодекс України [із змінами, внесеними згідно із Законом № 1483-VI (1483-17), 9 черв. 2009]. Відомості Верховної Ради України. 2009. № 45. С. 684.
6. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць : підручник. Львів : Світ, 2005. 456 с.
7. Методика визначення показників рекреаційної характеристики земель. ВО «Укрдержліспроєкт». Ірпінь, 2000. 23 с.
8. Лісотаксаційний довідник. Київ : Издательский дом Виниченко, 2013. 496 с.
9. Нормативи оцінки компонентів надземної фітомаси деревостанів головних лісотвірних порід України : довідник (нормативно-виробниче видання). Київ : ФОП Гавришенко В.М., 2013. 454 с.
10. Настанова з упорядкування мисливських угідь. Київ, 2002. 112 с.
11. Гірс О.А. Стиглість деревостанів та використання деревних ресурсів у лісах різного функціонального призначення. Корсунь-Шевченківський. Вид. Майдаченко І.С. 2011. 316 с.
12. Інструктивні вимоги з лісомеліоративного впорядкування захисних лісових насаджень. Київ : 2004. 77 с.
13. Інструкція з впорядкування лісового фонду України. Частина перша. Польові роботи. Ірпінь, Укрдержліспроєкт, 2006. 104 с.
14. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах і селищах міського типу України. Затверджена наказом Держбуду України від 24.12.01 № 226. Зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 25.02.02 за № 182/6470. Київ. 2002. 19 с.
15. Рябчук В.П. Недревна продукція лісу. Львів : Вид-цтво «Світ». 1996. 311 с.

Допоміжні:

1. Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних земельних ділянок. Затверджено Постановою КМУ від 16 травня 2007р. № 733. Київ, 2007. 18 с.
2. Правила рубок головного користування. Затверджено Постановою КМУ від 25 травня 2007р. № 761. Київ, 2007. 12 с.
3. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів. Затверджено Постановою КМУ від 23 травня 2007 р. № 761. Київ, 2007. 16 с.
4. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів. Затверджено Постановою КМУ від 12 травня 2007 р. № 724. Київ, 2007. 6 с.
5. Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02.-37-476:2006. Київ, Мінагрополітики України, 2006. 32 с.

6. Робочі правила з впорядкування лісового фонду України. Частина друга. Камеральні роботи. Ірпінь, Укрдержліспроєкт, 2004. 72 с.
7. Робочі правила з впорядкування лісового фонду України. Частина перша. Польові роботи. Ірпінь, Укрдержліспроєкт, 2004. 67 с.
8. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України. Затверджені наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.06 № 105. Зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 27.07.06 за № 880/12754. Київ. 2006. 27 с.
9. Закон України «Про благоустрій населених пунктів». Київ, 06.09.05 р. N 2807-IV. 17 с.
10. Генсирук С.А., Нижник М.С., Возняк Р.Р. Рекреационное использование лесов. Київ : Урожай, 1987. 248 с.
11. Нормативно-справочные материалы для таксации лесов Украины и Молдавии [Под ред. Швиденко А.З., Строчинского А.А., Савича Ю.Н., Кашпора С.Н.]. Киев: Урожай, 1987. 560 с.
12. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник. Київ : Арістей. 2007. 480 с.
13. Роговський С.В., Василенко І.Д., Черняк В.М., Хрик В.М., Юхновський В.Ю. Агролісомеліорація : практикум – навчальний посібник [за ред. Юхновського В.Ю.]. Київ : Фітосоціоцентр, 2011. 292 с.

Інтернет-джерела:

1. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України : наказ м-ва будівництва, архітектури та житлово-комунального госп-ва України № 105 від 10.04.2006 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06#Text>. Заголовок з екрана.
2. Про затвердження Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України : наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 226 від 24.12.2001 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0182-02#Text> Заголовок з екрана.
3. Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів : наказ Державного комітету лісового господарства України № 298 від 01.10.2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1267-10#Text>. Заголовок з екрану.
4. Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів : постанова Кабінету Міністрів України N 848 від 20.06.2007 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-2007-%D0%BF#Text>. Заголовок з екрану.
5. Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок : постанова Кабінету Міністрів України N 733 від 16.05.2007 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-%D0%BF#Text>. Заголовок з екрану.
6. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/01/Natsdopovid-2021-n.pdf> – Заголовок з екрану.
7. Про затвердження Санітарних правил в лісах України : Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства № 136 від 21.03.2012 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0505-12#Text>. Заголовок з екрану.
8. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» : Відомості Верховної Ради України. № 18. ст 132 від 20.02.2000 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>. Заголовок з екрану.
9. Електронний навчальний курс «Спеціальні види впорядкування лісів». [сторінка курсу veLearn, НУБіП України]. Режим доступу : <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2593>. Заголовок з екрану.